

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

รายวิชา ส32103 ประวัติศาสตร์สากล

ภาคเรียนที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 อารยธรรมของโลกยุคโบราณ

เวลา 12 ชั่วโมง

แผนการเรียนรู้ที่ 20 มรดกอารยธรรมโลก

เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

2. ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ส 4.2 ม.4-6/1 วิเคราะห์อิทธิพลของอารยธรรมโบราณ และการติดต่อระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตกที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของโลก

ตัวชี้วัดปลายทาง

ส 4.2 ม.4-6/2 วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองเข้าสู่โลกสมัยปัจจุบัน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความสำคัญของมรดกอารยธรรมโลกที่มีต่อพัฒนาการของสังคมมนุษย์ได้
2. วิเคราะห์คุณค่าและอิทธิพลของมรดกอารยธรรมโลกที่ปรากฏในสังคมปัจจุบันได้
3. เสนอแนวทางการอนุรักษ์และสืบทอดมรดกอารยธรรมโลกอย่างเหมาะสมได้

4. สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด

อารยธรรมโลกในอดีตได้สร้างองค์ความรู้ แนวคิด สิ่งประดิษฐ์ ศิลปกรรม ระบบการเมือง กฎหมาย ศาสนา และวัฒนธรรมที่มีคุณค่าต่อมนุษยชาติ มรดกเหล่านี้ได้รับการสืบทอด พัฒนา และปรับใช้ในสังคมยุคต่อมา จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของโลกปัจจุบัน การศึกษามรดกอารยธรรมจึงช่วยให้เข้าใจรากฐานของสังคม เห็นคุณค่าของภูมิปัญญามนุษย์ และตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

5. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

อารยธรรมของโลกยุคโบราณ ได้แก่

- อารยธรรมลุ่มแม่น้ำไทกริส-ยูเฟรทีส ไนล์ หวางเหอสินธุ และอารยธรรมกรีก โรมัน

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

-

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดวิเคราะห์

ความสามารถในการแก้ปัญหา

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการทำงานกลุ่ม

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้

(วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการ : การจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักฐานเป็นฐาน (Evidence-Based Learning) ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

ขั้นนำ

1. กิจกรรม “มรดกจากอดีตสู่ปัจจุบัน” ครูนำภาพหลักฐานมรดกอารยธรรมโลกมาให้นักเรียนสังเกต เช่น
 - พีระมิดอียิปต์
 - วิหารพาร์เธนอน
 - โคลอสเซียม
 - กำแพงเมืองจีน
 - พระพุทธรูปหรือสถูป
 - อักษรโบราณ
 - หลักฐานกฎหมาย
 - สิ่งประดิษฐ์สำคัญของจีน
2. ครูตั้งคำถาม “สิ่งเหล่านี้มีคุณค่าอย่างไร และเหตุใดสิ่งที่สร้างขึ้นเมื่อหลายพันปีที่แล้วจึงยังมีความสำคัญต่อมนุษย์ในปัจจุบัน?” นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น ครูเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่อง “มรดกอารยธรรมโลก”

ขั้นสอน

กิจกรรมที่ 1 ศึกษาใบความรู้ (เวลา 8 นาที)

3. ครูแจก ใบความรู้ เรื่อง มรดกอารยธรรมโลก ให้นักเรียนศึกษาข้อมูล แล้วค้นหามรดกสำคัญในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. การเมืองและการปกครอง
 2. กฎหมาย
 3. ศาสนาและปรัชญา
 4. ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม
 5. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 6. ภาษาและการเขียน
 7. คณิตศาสตร์และความรู้
 8. วัฒนธรรมและวิถีชีวิต
4. ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า “มรดกอารยธรรมไม่ได้หมายถึงเพียงโบราณสถาน แต่รวมถึงความรู้ แนวคิด ระบบ และวัฒนธรรมที่มนุษย์ในอดีตสร้างขึ้นและส่งต่อมายังคนรุ่นหลัง”

กิจกรรมที่ 2 “มรดกของใคร?” (เวลา 10 นาที)

5. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4–5 คน แจก บัตรภาพหลักฐานมรดกอารยธรรม ให้แต่ละกลุ่ม ตัวอย่าง
- อักษรคูนิฟอร์ม
 - กฎหมายฮัมมูราบี
 - พีระมิด
 - วิหารพาร์เธนอน
 - ประชาธิปไตย
 - กฎหมายโรมัน
 - กำแพงเมืองจีน
 - กระดาษและการพิมพ์
 - แนวคิดขงจื้อ
 - พระพุทธศาสนา
 - สถาปัตยกรรมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
6. ให้นักเรียนจำแนกหลักฐานตาม อารยธรรม → ประเภทมรดก → ความสำคัญ → อิทธิพลต่อปัจจุบัน
- #### กิจกรรมที่ 3 วิเคราะห์ด้วยใบงาน (เวลา 12 นาที)
7. แจกใบงาน เรื่อง วิเคราะห์มรดกอารยธรรมโลก ให้นักเรียนเลือกหลักฐาน 1 รายการ แล้วร่วมกันวิเคราะห์กรอบการวิเคราะห์
1. มรดกคืออะไร
 2. เกิดจากอารยธรรมใด
 3. สร้างขึ้นหรือพัฒนาขึ้นเพื่ออะไร
 4. สะท้อนความรู้หรือความสามารถด้านใดของมนุษย์
 5. มีคุณค่าต่อมนุษย์ในด้านใด

6. มรดกนี้มีอิทธิพลต่อโลกปัจจุบันอย่างไร
7. เราควรอนุรักษ์หรือสืบทอดอย่างไร
8. ให้นักเรียนสรุปคำตอบเป็นแผนผัง มรดกในอดีต → คุณค่า → การสืบทอด → ความสำคัญในปัจจุบัน
ครูเดินตรวจและให้คำแนะนำแต่ละกลุ่ม

กิจกรรมที่ 4 นำเสนอ “มรดกที่สำคัญที่สุด” (เวลา 5 นาที)

9. ให้ตัวแทน 2-3 กลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์ กลุ่มละประมาณ 1 นาที โดยตอบคำถาม
“เหตุใดกลุ่มของเราจึงเห็นว่ามรดกชิ้นนี้มีความสำคัญต่อโลกปัจจุบัน” กลุ่มอื่นร่วมแสดงความคิดเห็น
เพิ่มเติม

ขั้นสรุป

10. สรุปองค์ความรู้ร่วมกัน ครูเขียนคำสำคัญบนกระดาน อดีต → สร้างสรรค์ → ถ่ายทอด → สืบทอด
→ ปรับใช้ → ปัจจุบัน ให้นักเรียนช่วยกันอธิบายความสัมพันธ์
11. ครูสรุปว่ามรดกอารยธรรมโลกเป็นผลจากความคิดสร้างสรรค์และภูมิปัญญาของมนุษย์ในอดีต ซึ่งได้รับการ
ถ่ายทอดและพัฒนาต่อมา มรดกเหล่านี้มีทั้งรูปธรรมและนามธรรม และยังมีอิทธิพลต่อสังคมโลกในปัจจุบัน
12. กิจกรรม “1 มรดก 1 คุณค่า” ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกมรดกอารยธรรม 1 อย่าง แล้วเติมข้อความ
มรดก:
คุณค่า:
สิ่งที่โลกได้รับ:
แนวทางอนุรักษ์:
13. Exit Ticket ให้นักเรียนตอบคำถามสั้น ๆ ก่อนจบคาบ “หากไม่มีมรดกอารยธรรมจากอดีต โลกปัจจุบันอาจ
เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร?” เขียนคำตอบ 2-3 ประโยค

9. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจคำตอบในใบงาน	ใบงาน	ผ่าน 70%
วิเคราะห์หลักฐานและเชื่อมโยง ความสัมพันธ์	แบบประเมินการคิดวิเคราะห์	ระดับพอใช้ขึ้นไป
สังเกตการมีส่วนร่วม	แบบประเมินการทำงานกลุ่ม	ระดับพอใช้ขึ้นไป
การนำเสนอผลการทำใบงาน	แบบประเมินการนำเสนอ	ระดับพอใช้ขึ้นไป

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน ประวัติศาสตร์สากล ม.4-ม.6
2. ใบความรู้ เรื่อง มรดกอารยธรรมโลก
3. ภาพหลักฐานมรดกอารยธรรมโลก
4. บัตรภาพ “มรดกของใคร?”
5. ใบงาน เรื่อง วิเคราะห์มรดกอารยธรรมโลก
6. แผนที่แหล่งอารยธรรมโลก

แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด หรือห้องสมุดประชาชน
2. ห้องเทคโนโลยีสารสนเทศ

ใบความรู้ เรื่อง มรดกอารยธรรมโลก

1. ความหมายของมรดกอารยธรรมโลก

มรดกอารยธรรมโลก หมายถึง ผลงาน ความรู้ แนวคิด ความเชื่อ ศิลปกรรม วิทยาการ และสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์ในอดีตสร้างสรรค์ขึ้น และได้รับการสืบทอดหรือพัฒนาต่อมายังคนรุ่นหลัง

มรดกอารยธรรมมีทั้ง มรดกที่เป็นรูปธรรม เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสิ่งก่อสร้าง และ มรดกที่เป็นนามธรรม เช่น ภาษา ศาสนา ประเพณี กฎหมาย ความรู้ และแนวคิดทางการเมือง

มรดกอารยธรรมจึงเป็นหลักฐานที่สะท้อนความคิด ความสามารถ และวิถีชีวิตของมนุษย์ในอดีต

2. มรดกสำคัญจากอารยธรรมโลก

- **เมโสโปเตเมีย**
มรดกสำคัญ: อักษรคูนิฟอร์ม กฎหมายฮัมมูราบี และความรู้ด้านคณิตศาสตร์
คุณค่า: เป็นรากฐานสำคัญของการบันทึกข้อมูลและการจัดระเบียบสังคมด้วยกฎหมาย
- **อียิปต์**
มรดกสำคัญ: พีระมิด อักษรเฮียโรกลิฟิก ปฏิทิน และความรู้ด้านดาราศาสตร์
คุณค่า: แสดงถึงความรู้ด้านวิศวกรรม คณิตศาสตร์ และความเชื่อทางศาสนา
- **กรีก**
มรดกสำคัญ: ประติมากรรม แนวคิดประชาธิปไตย ศิลปกรรม และสถาปัตยกรรม
คุณค่า: ส่งเสริมการใช้เหตุผล การแสวงหาความรู้ และแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- **โรมัน**
มรดกสำคัญ: กฎหมาย ถนน สะพานส่งน้ำ สถาปัตยกรรม และระบบการปกครอง
คุณค่า: เป็นต้นแบบสำคัญด้านกฎหมาย การบริหารจัดการ และวิศวกรรม
- **อินเดีย**
มรดกสำคัญ: พระพุทธรูป ศาสนาฮินดู ประเพณี คณิตศาสตร์ และศิลปกรรม
คุณค่า: มีอิทธิพลต่อศาสนา ความเชื่อ ศิลปกรรม และวัฒนธรรมในเอเชียหลายภูมิภาค
- **จีน**
มรดกสำคัญ: กระดาษ การพิมพ์ เข็มทิศ ดินปืน แนวคิดขงจื้อ และศิลปกรรม
คุณค่า: มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ เทคโนโลยี การศึกษา และสังคมในเอเชียและโลก

3. ประเภทของมรดกอารยธรรม

ประเภท	ตัวอย่าง
โบราณสถาน	พีระมิด วิหารพาร์เธนอน โคลอสเซียม
โบราณวัตถุ	เครื่องมือ เครื่องปั้นดินเผา รูปปั้น

ประเภท	ตัวอย่าง
ภาษาและการเขียน	อักษรคูนิฟอร์ม อักษรเฮียโรกลิฟิก
ศาสนาและปรัชญา	พระพุทธศาสนา ปรัชญากรีก แนวคิดขงจื้อ
กฎหมายและการปกครอง	กฎหมายฮัมมูราบี กฎหมายโรมัน แนวคิดประชาธิปไตย
วิทยาการและเทคโนโลยี	คณิตศาสตร์ ปฏิทิน การพิมพ์ เซมิติก
ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม	ประติมากรรม วิหาร สถาปัตยกรรมโบราณ

4. คุณค่าของมรดกอารยธรรมโลก

คุณค่าด้านการศึกษา

ช่วยให้มนุษย์ศึกษาความรู้และพัฒนาการของสังคมในอดีต

คุณค่าด้านประวัติศาสตร์

เป็นหลักฐานที่ช่วยอธิบายเหตุการณ์และวิถีชีวิตของผู้คนในอดีต

คุณค่าด้านศิลปวัฒนธรรม

สะท้อนความคิด ความเชื่อ และความสามารถในการสร้างสรรค์ของมนุษย์

คุณค่าด้านวิทยาการ

แสดงให้เห็นพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี

คุณค่าต่อสังคมโลก

เป็นพื้นฐานของแนวคิด ความรู้ และวัฒนธรรมที่ยังคงมีอิทธิพลต่อโลกปัจจุบัน

5. มรดกอารยธรรมกับโลกปัจจุบัน

มรดกจากอดีตไม่ได้หยุดอยู่เพียงในพิพิธภัณฑ์หรือโบราณสถาน แต่บางส่วนยังคงมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ เช่น

ประชาธิปไตย → แนวคิดจากกรีกโบราณ

กฎหมาย → มรดกสำคัญจากโรมัน

ศาสนาและปรัชญา → อินเดียและจีน

การเขียนและการบันทึก → อารยธรรมเมโสโปเตเมียและอียิปต์

วิทยาการและเทคโนโลยี → ความรู้จากจีน อินเดีย กรีก และอารยธรรมอื่น ๆ

ดังนั้น โลกปัจจุบันจึงเป็นผลจากการ **สั่งสม ถ่ายทอด และพัฒนาความรู้**จากคนรุ่นก่อน

6. การอนุรักษ์และสืบทอดมรดกอารยธรรม

การอนุรักษ์มรดกอารยธรรมเป็นหน้าที่ของทุกคน เพราะมรดกเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์และความทรงจำของมนุษยชาติ

แนวทางสำคัญ

เรียนรู้ → ศึกษาความหมายและคุณค่า

ดูแล → ไม่ทำลายโบราณสถานและโบราณวัตถุ

อนุรักษ์ → ร่วมปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม

สืบทอด → ถ่ายทอดความรู้ให้คนรุ่นต่อไป

ใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม → ส่งเสริมการเรียนรู้โดยไม่ทำลายคุณค่าเดิม

สรุปความคิดสำคัญ

“มรดกอารยธรรมโลกคือสิ่งที่มนุษย์ในอดีตสร้างสรรค์และส่งต่อมายังคนรุ่นหลัง ทั้งในรูปของโบราณสถาน โบราณวัตถุ ความรู้ แนวคิด ศาสนา ศิลปกรรม และวิทยาการ มรดกเหล่านี้ช่วยให้เราเข้าใจอดีต เห็นคุณค่าของความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ และตระหนักถึงหน้าที่ในการอนุรักษ์เพื่อส่งต่อให้คนรุ่นต่อไป”

คำถามชวนคิด

1. มรดกอารยธรรมใดที่นักเรียนคิดว่ามีอิทธิพลต่อโลกปัจจุบันมากที่สุด เพราะเหตุใด?

.....

.....

2. หากมรดกอารยธรรมบางอย่างสูญหายไป จะส่งผลต่อการศึกษาประวัติศาสตร์อย่างไร?

.....

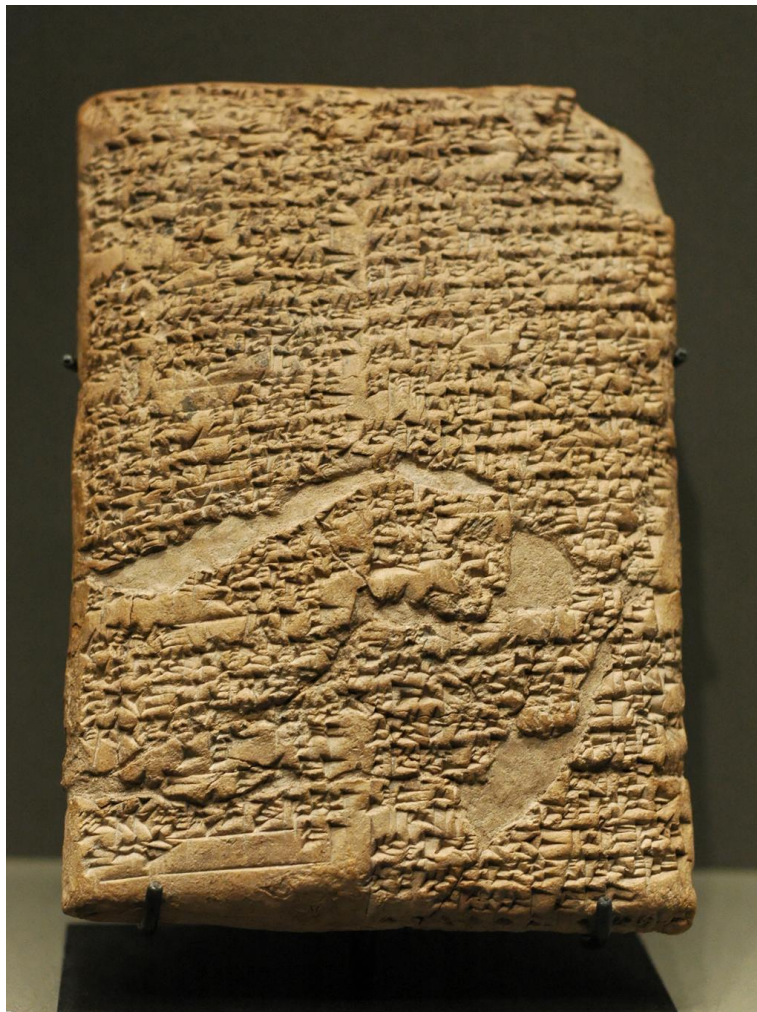
.....

3. นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมได้อย่างไร?

.....

.....

“ภาพหลักฐานมรดกอารยธรรมโลก”

“ภาพหลักฐานมรดกอารยธรรมโลก”

ภาพหลักฐานที่แนะนำ

ลำดับ	หลักฐานมรดก	อารยธรรม	คุณค่าที่ให้นักเรียนวิเคราะห์
1	แผ่นจารึกอักษรคูนีฟอร์ม	เมโสโปเตเมีย	การเขียนและการบันทึก
2	ประมวลกฎหมายฮัมมูราบี	เมโสโปเตเมีย	กฎหมายและการจัดระเบียบสังคม
3	พีระมิดและอักษรเฮียโรกลิฟิก	อียิปต์	วิศวกรรม ความเชื่อ และการเขียน
4	วิหารพาร์เธนอน	กรีก	ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม
5	โคลอสเซียมและสะพานส่งน้ำ	โรมัน	วิศวกรรมและสถาปัตยกรรม
6	เมืองโบราณโมเฮนโจดาโร	อินเดีย	ผังเมืองและวิศวกรรม
7	กำแพงเมืองจีน	จีน	วิศวกรรม การป้องกัน และการจัดการแรงงาน
8	พระพุทธศาสนาและศิลปกรรมทางพุทธศาสนา	อินเดีย	ศาสนา ปรัชญา และศิลปวัฒนธรรม

กิจกรรมประกอบภาพ

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือก 1 ภาพ แล้ววิเคราะห์ 4 ประเด็น

- ① มรดกคืออะไร?
- ② เกิดจากอารยธรรมใด?
- ③ สะท้อนความรู้หรือความสามารถด้านใด?
- ④ มรดกนี้มีคุณค่าหรืออิทธิพลต่อโลกปัจจุบันอย่างไร?

จากนั้นสรุปเป็นแผนผัง:

มรดกในอดีต → คุณค่า → การสืบทอด → อิทธิพลต่อปัจจุบัน → แนวทางอนุรักษ์

ใบงาน เรื่อง วิเคราะห์มรดกอารยธรรมโลก

ชื่อ-สกุล ชั้น เลขที่ กลุ่มที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาจาก ใบความรู้ ภาพหลักฐานมรดกอารยธรรมโลก และหนังสือเรียน แล้วร่วมกันวิเคราะห์มรดกอารยธรรมที่กลุ่มได้รับ พร้อมบันทึกข้อมูลอย่างมีเหตุผล

ตอนที่ 1 รู้จักมรดกอารยธรรม

ภาพ/หลักฐานที่กลุ่มได้รับ:

อารยธรรมเจ้าของมรดก:

มรดกนั้นคือ:

ประเภทของมรดก

- ☐ โบราณสถาน
- ☐ โบราณวัตถุ
- ☐ ภาษาและการเขียน
- ☐ ศาสนาและปรัชญา
- ☐ กฎหมายและการปกครอง
- ☐ ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม
- ☐ วิทยาการและเทคโนโลยี

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หลักฐาน

1. มรดกนี้เกิดขึ้นจากความต้องการหรือความเชื่อใดของผู้คนในอดีต?

.....
.....

2. มรดกนี้สะท้อนความรู้ ความสามารถ หรือภูมิปัญญาด้านใด?

.....
.....

3. จากหลักฐาน นักเรียนคิดว่าผู้คนในอารยธรรมนี้มีลักษณะการดำเนินชีวิตอย่างไร?

.....
.....

ตอนที่ 3 วิเคราะห์คุณค่าของมรดก

ทำเครื่องหมาย ✓ และอธิบายเหตุผล

ด้าน	✓	คุณค่าที่ปรากฏ
ประวัติศาสตร์	☐	
การศึกษา	☐	
ศิลปวัฒนธรรม	☐	
วิทยาการ	☐	
สังคม	☐	

คุณค่าที่กลุ่มเห็นว่าสำคัญที่สุด

.....

เพราะ.....

ตอนที่ 4 มรดกจากอดีตสู่ปัจจุบัน

เติมข้อความให้สมบูรณ์

มรดกในอดีต

.....

สิ่งที่สะท้อนจากมรดก

.....

อิทธิพลหรือคุณค่าต่อโลกปัจจุบัน

.....

ตัวอย่างที่พบในปัจจุบัน

.....

ตอนที่ 5 คิดวิเคราะห์

1. หากมรดกชิ้นนี้สูญหายไป มนุษย์จะสูญเสียความรู้หรือคุณค่าอะไร?

.....

.....

2. เพราะเหตุใดคนรุ่นปัจจุบันจึงควรอนุรักษ์มรดกอารยธรรมโลก?

.....

.....

3. กลุ่มของนักเรียนเสนอแนวทางอนุรักษ์มรดกนี้อย่างไร?

.....

.....

ภารกิจกลุ่ม “มรดกที่ควรส่งต่อ”

ให้กลุ่มสรุปความคิดเห็นในประโยคเดียว

“มรดก มีคุณค่าเพราะ และเราควรอนุรักษ์โดย
..... เพื่อ”

สะท้อนการเรียนรู้

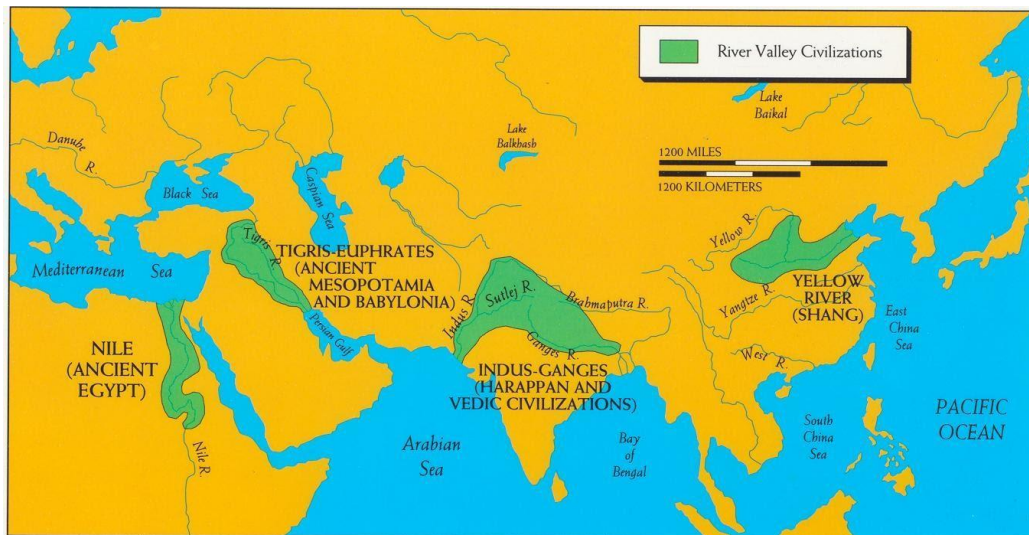
สิ่งสำคัญที่ฉันได้เรียนรู้จากกิจกรรมนี้ คือ

.....

.....

สมาชิกในกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการทำงานอย่างโดดเด่น:

“แผนที่แหล่งอารยธรรมโลก”

จุดสำคัญที่ควรปรากฏบนแผนที่

แหล่งอารยธรรม	บริเวณสำคัญ	แม่น้ำ/ภูมิประเทศ
เมโสโปเตเมีย	เอเชียตะวันตก	แม่น้ำไทกริส-ยูเฟรทีส
อียิปต์	แอฟริกาเหนือ	แม่น้ำไนล์
อินเดีย	เอเชียใต้	แม่น้ำสินธุ-คงคา
จีน	เอเชียตะวันออก	แม่น้ำฮวงโห-แยงซีเกียง
กรีก	คาบสมุทรบอลข่าน	ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน-ทะเลอีเจียน
โรมัน	คาบสมุทรอิตาลี	ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	แผ่นดินใหญ่และหมู่เกาะ	เส้นทางการค้าทางทะเล

กิจกรรมจากแผนที่

ให้นักเรียนทำงานกลุ่มและตอบคำถามต่อไปนี้

- อารยธรรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นใกล้แหล่งน้ำหรือไม่ เพราะเหตุใด?
.....
- อารยธรรมใดอยู่ใกล้กันและมีโอกาสติดต่อแลกเปลี่ยนกันสูง?
.....
- ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนมีบทบาทอย่างไรต่อการติดต่อระหว่างอารยธรรม?
.....
- หากพิจารณาจากตำแหน่งที่ตั้ง นักเรียนคิดว่าอารยธรรมใดมีโอกาสแพร่กระจายอิทธิพลไปยังภูมิภาคอื่นได้มาก เพราะเหตุใด?
.....

ภารกิจ “ตามรอยอารยธรรม”

ให้นักเรียนเลือก 1 อารยธรรม แล้วลากเส้นบนแผนที่แสดงเส้นทางการติดต่อไปยังอารยธรรมอื่น พร้อมระบุ
อารยธรรมต้นทาง → เส้นทางการติดต่อ → อารยธรรมที่ได้รับอิทธิพล → มรดกที่ถ่ายทอด
ตัวอย่าง:
อินเดีย → เส้นทางการค้าทางทะเล → เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ → ศาสนาและศิลปกรรม